

Automatiseren levert niet automatisch meer

Agnes van den Pol - van Dasselaar

Overstap naar een automatisch melksysteem werkt negatief uit voor de kritieke melkprijs.

Wanneer bedrijven met vreemde arbeid werken, blijven de arbeidsuren voor het gezin gelijk.

De arbeidsbelasting wordt wel als minder ervaren.

De overstap naar een automatisch melksysteem is door-gerekend voor bedrijven met 7 ton en 1,1 miljoen kg melk. Hierbij is uitgegaan van een 1-box systeem (investering: € 136.400) of 2-box systeem (€ 193.500). De jaarlijkse afschrijving is 15 % en de onderhoudskosten zijn 5 %. Het elektriciteitsverbruik stijgt met een factor 2. Voordelen zijn een 10 % hogere melkgift per koe en een arbeidsvermindering van 1 uur per dag.

Automatiseren scoort slecht

De melkrobot levert op het eerste gezicht alleen maar nadelen op (Tabel 1). Het meest in het oog springt de sterke daling van de liquiditeit en de stijging van de kritieke melkprijs. Alhoewel minder arbeid nodig is, daalt de intern sociale duurzaamheid niet. Het bedrijf is zo groot, dat er hoe dan ook vreemde arbeid ingehuurd wordt. De ondernemer gaat dus niet zelf minder uren maken. De imagoscore daalt sterk. Dit komt vooral omdat in het voorbeeld geen weidegang meer wordt toegepast.

Weidegang onder voorwaarden aantrekkelijk

Als het bedrijf toch weidegang blijft toepassen, wordt het verhaal anders. Weidegang met 1,1 miljoen kg melk en een 2-box systeem is technisch gezien mogelijk, maar het vraagt wel veel van veehouder en bedrijf. De huiskavel dient voldoende groot

te zijn en gunstig gesitueerd rondom de stal. Daarnaast moet de veehouder het graslandbeheer zeer strak in de hand houden. Als dit lukt, zorgen met name de lagere loonwerk- en krachtvoerkosten voor een daling van de kritieke melkprijs vergeleken met opstallen. Weidegang heeft niet alleen een positief effect op de economische duurzaamheid, maar ook op de imagoscore en de ecologische duurzaamheid.

Grotere arbeidsbesparing mogelijk

In de praktijk wordt vaak een grotere arbeidsbesparing bereikt

dan één uur per dag. Dit heeft direct effect op met name de economische duurzaamheid. Er hoeft immers minder vreemde arbeid te worden ingehuurd. Het totaaleffect ten opzichte van de basissituatie blijft echter negatief.

Wanneer perspectiefvol?

Naast het aantal gewerkte uren zijn ook de arbeidsomstandigheden van belang. Door de melkrobot verschuift de aandacht richting wat lichtere werkzaamheden. Bovendien ervaren veel veehouders de vrijheid als een groot voordeel.

Tabel 1 Effect van toepassen automatisch melksysteem (met invloedrijke factoren) voor situatie met 1,1 miljoen kg melk en 14.000 kg melk per ha op duurzaamheidsindicatoren (afwijking t.o.v. Basis met weidegang)

	Basis	AMS	Invloedrijke factoren	
			Weidegang toepassen	Besparing arbeid 2,5 uur per dag
Aantal koeien	129	+12	+12	+12
Oppervlakte (ha)	79	+0	+0	+0
Mestafvoer (m ³)	0	+0	+0	+0
Quotum (kg/ha)	14.000	+0	+0	+0
Liquiditeitsontwikkeling ¹ (€)	8.200	-37.200	-18.400	-29.000
Kritieke melkprijs ¹ (€/100 kg melk)	32,0	+3,4	+1,7	+2,6
Arbeidsbehoefte (uren)	6390	-340	-500	-880
Economische dzh² (%)	111	-9	-5	-7
Intern sociale dzh² (%)	72	+0	+0	+0
Indicatie imagoscore (%)	95	-55	-33	-55
Ecologische dzh² (%)	97	-4	+3	-4

Interessant als: Vermindering van arbeidsbelasting wenselijk is

- 1) Basisfinanciering is € 1,- per kg melk, met 10 % aflossing en 5 % rente
- 2) Duurzaamheid

ACCOUNTSADVIES

Theo Middelveld,
cliëntadviseur en medewerker
Bureau Vaktechniek & Kwaliteit
Noordelijke Accountants Unie

Als een ondernemer eenmaal gewend is aan het automatisch melksysteem, heeft hij een 'nieuwe' dagindeling. De tijdstippen van werkzaamheden zijn beter op het gezinsleven aan te passen en de vervangbaarheid is vaak gemakkelijker. Dit heeft echter een kostprijs. Voordeel is wel dat er per 'man' meer gemolken kan worden, zodat de mate van quotumuitbreiding eerder afhangt van het 'omspanningsvermogen' van de robot dan dat van de man...

Als een ondernemer eenmaal gewend is aan het automatisch melksysteem, heeft hij een 'nieuwe' dagindeling.